

DÉLMAGYARORSZÁG

Szerkesztőség Károly-utca 9.

Telefon-szám: 305.

ELŐFIZETÉSI ÁR SZEGEDEN

egész évre . K 24— fél évre . . K 12—
negyed évre K 6— egy hónapra K 2—
Egyes szám ára 10 fillér.

ELŐFIZETÉSI ÁR VIDÉKEN

egész évre . K 28— fél évre . . K 14—
negyed évre K 7— egy hónapra K 2-40
Egyes szám ára 10 fillér.

Kiadóhivatal Károly-utca 9.

Telefon-szám: 305.

Szeged, 194

III. évfolyam I. szám.

Csütörtök, január 1

A város jövője.

Lepergett a legsivárabb, legszomorubb esztendő, mely semmit sem hozott, de vinni annál többet elvitt magával. Lepergett, elmúlt, vége van. Nem fogjuk megsiratni. A küzdelemhez szokott ember összeszorítja az öklét és halad tovább a maga útján, új munkák, célok és lehetőségek felé. Még minden jóra fordulhat, még mindent előről lehet kezdeni. De hát ez a város, mindnyájunk szerelmese és édes anyja, olyikunknak gyűlöletes egyhangúságok és színtelenségek sziklavára, másoknak büszkesége, vagy reménye, ez a terpeszkedő, nagy, szomorú város mit várhat vajjon a jövőtől? Hoz-e változást, fölvirulást, a mostaninál türethetőbb és boldogabb életviszonyokat, hoz-e elfogadhatóbb életkörülményeket legalább, melyek között a modern európai standard of life elemi feltételei megvalósíthatók lennének?

Az új esztendő a közigazgatás államosítását mutatja munus gyanánt a városok felé. Ez persze már politikai, holott a városok fejlődése fordított arányban áll politikai szereplésükkel; ki kellene őket teljesen kapcsolni a politikai élet forgatagából és ehelyett átvezetni a kommersziális tevékenység területére, ahol polgáraik számára a jobb megélhetést és emelkedettebb kulturális légkört, az életnek simább és inenzivebb formáját, teremthetnék meg.

De ha elmarad is a közigazgatás ál-

lamosítása, változásnak kell beállania a város vezetésében. A mai irányítás ellen nem alaki, csak tartalmi kifogás merülhet föl, de ez aztán annál alaposabb. A régi közéletnek egy világos feji, puritán embere, Pillich Kálmán, a közelmúlt napokban úgy jellemezte a hatóság első emberét, hogy jóindulatu, kiváló egyéniség, de kerékkötője a tultengő idealizmus. Lázár György valóban az az ember, akinek őt az öreg oroszán jellemezte. Művészetkedvelő, mérsékelt energiájú, talpig önzetlen és vasszorgalmú férfiú, a jövő számára kitartással építő amatőr, akit nem zavar álmodozásában a ma disszonanciája. Ám az a szellem, melyet a polgármester képvisel, nem a polgármesternek, hanem magának a városnak a szelleme. A város és annak polgársága az, mely nem talál magának monumentálisabb és vonzóbb földadatot, mint hogy fogadalmi templomot építsen a késő nemzedék számára, miközben engedi kisiklani ujjai között a reális és megfogható célok távolabb eső eredményeit. A város maga az, mely nagy vagyonában türi a lehető legimproduktivebb gazdálkodást, mely fölhasználatlanul engedi a semmiségbe folyni csodálatos erejű, páratlan tanyavilágának kincseit, engedi az analfabéták raját a város utcáin futkosni, patkányok és férgek között tartja kórházi betegeit, mely parkokat és aszfaltokat létesít, holott csatornákat, vízvezetéseket, iskolákat és kórházakat kel-

lene építenie . . . A város maga az . . . Lázár György talán mindent tudna és akarna, ha egy ember, aki hozzá még betegséggel is birkózik, boldogulni tudna egy lustán elnyújtózó, dologtalan, megmozdithatatlan óriással . . .

A város jövője vigasztalan és szomorú, mert semmi kilátás sincs rá, hogy ezekben a dolgokban belátható időn belül változás állhasson be. Talán az egyetem segített volna a bajon. A szellemi életnek az az erőteljes löktetése, amit az egyetemtől vártunk, itt mindent más mederbe terelt volna. Ezért soha sem kellene Szegednek elfelejtenie, hogy olyan évtizedes, régi álmát semmizték ki az összeköttetési politika nagyurai, melynek megvalósításához Szegeden kívül egyetlen egy más városnak sem volt megközelítően jogos igénye! Itt is a politikának kellett eldöntenie nagy, nemzeti érdekek sorsát. De ha már a baj megtörtént, a városnak nem lenne szabad hallgatagon belenyugodnia a változhatatlanba és várni a jó szerencsét, amikor egy barátságosabb kormány kegyes lesz a kért alamizsnát feléje nyújtani. Szeged, az iskolaváros, mely máról-holnapra, játszva be tudna népesíteni a meglevőkön kívül még legalább két új községi gimnáziumot, még egy új kereskedelmi iskolát és tanítóképzőt, Szeged, meggyőződéssel vallom ezt, föl tudná építeni az egyetemet a saját erejéből, ország-világ csodálatára és önző politikusok elkép-

Rideg napok.

Írta: Krudy Gyula.

A vonat zakatolva futott a fekete éjszakában. Egyszerre elmaradtak a hegyek, amit arról lehetett megtudni, hogy a nyitott ablakon friss rónasági szellő suhogott be. Az eső is megeredt, a halk, hűs hajnali eső. A mikor Tokajon túl a Tiszán dübörgött keresztül a vaskocsi a nagy víz felett, szürke párázatok omladoztak és szinte felhallatszott az éjjeli álmából ébredő folyó susogása. Hajnalodott. Már a Nyírben voltak. Ahol az a híres duhaj nótá járja, hogy:

... Három hétig kuvasz leszek,

Mégis a szeretőd leszek . . .

Pál ur is, fekve a bársonykanapén, egész éjjel ezt a nótát hallotta kerekék katogásában. Előző éjszaka és nap az újhelyi nagyfogadóban csináltgatták a fekete cirok emberek a nótát, azelőtt a debreceni Bikában a Magyarok. Ezt a nótát, hogy Pál ur kuvasz lesz három hétig. Amint hogy annak készülődött is most, amint a hatnapos dőzsölésből végre hazavetődött. A kalauz az éjjeli levegőtől berekedt hangon kiáltotta valami állomás nevét. Kinyitották az ajtót. Már világos volt. Négy óra.

Az állomáson senki sem várta. Egy bakterféle jó reggelt dörögött. Pál ur felgyűrte a kabátja gallériát és a csendes szemezőtő esőben megindult gyalog a jegygyűjtőben a nedves, homokos úton.

I.

A jegenyékről lefolyt a víz. A könnyű szellőtől rezegtek a nedves levelek, oldalt a nyíres pagonyban, mintha valaki bujkálna, amint a szél keresztül sóhajtozott a galyakon. Pál ur, még kissé mámorosan, dörögött magában:

— No, eluszott vagy egy ezres! . . . Vagy egy ezres . . . ismételte.

A falu már látszott, a falu szélén az ő kötőnácós, mellvédés uriháza. A lépcsőkön Mariska fogadta, a gazdasszony. Szigorúan nézte végig a gyűrött Pál urat.

— Hol volt? — kérdezte röviden.

Pál ur lemondólag legyintett.

— Hadd el, Mariska.

— Kártyázott? — kérdezte szikrázó szemmel a ropogós menyecske.

A menyecske, deresedő Pál ur felfortyant:

— Mi köze hozzá?

— Mi? Mi? — Hogy mi közöm hozzá?

— hebegte az asszony. És a köténye csücskét a szeme szögletébe emelte: Nekem semmi, tekintetes uram. Hogyan lehetne nekem ahoz valami közöm? A termés ára már elment annak az istenverte Benczi Gyulának a hegedűje mellett . . . Csakhogy a télen majd mit főzünk, azt a jó ég tudja. Tán az sem.

— Hallgass, Mariska, — mondta a tekintetes ur csillapítólag.

Az asszony már benne volt a sirásban.

— Hogy majd úgy járunk megint, mint

most februárban. Hogy kisül a szemem a szegyetől, amikor a zsirosbödönt majd oda kell vinni a mélsás asszony udvarába és megtölteni az ő kamrájából . . . Mikor pedig a tekintetes ur felől nem is akar tudni az anyja, — de alamizsnát ad . . .

Az öreges Pál ur befordult a házba. Egy lompos, esőtől álmos vizsla hevert a szőnyegen. Félig felnyitotta a szemét s lustán nézett fel a gazdájára, anélkül, hogy megmozdulna. Pál ur a kutya oldalába dőlte a cipője sarkát:

— Még ez a bestia is haragudni mer, — kiáltotta. A vizsla vinnyogva bujt az ágy alá. Pál ur ledobta a vizes csurapéját. Hosszulépésekkel kezdett járkálni a szobában. Igen kutyakedve volt. A gazdasszony bedugta fejét az ajtón:

— Akar valamit a tekintetes ur? — kérdezte engesztelőleg.

— Semmit, — mordult fel Pál ur. — Főként téged nem akarok látni.

Csak járkált. Semmire sem gondolt. Mert nem is akart semmire sem gondolni. Levágta magát a medvebőrre és a két karja közé szorította a fejét.

Mariska bejött délfelé. Megrázta Pál urat és a fülebe beszélt:

— Jó ebédünk van, tekintetes ur. A halászkok rákot hoztak. Abból levest csináltam. A jegyző nyulat küldött . . .

— A betyár! — mormogta Pál ur. — Bizonyos, hogy míg itthon nem voltam, folyton az én káposztásrétemen puskázott.